

LA ESQUELLA
DE LA
TORRATXA

PERIÒDICH SATÍRICH

HUMORÍSTICH, ILUSTRAT Y LITERARI

DONARÀ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SEMANA

10 céntims cada número per tot Espanya

Números atrassats 20 céntims

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ

LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
BARCELONA

PREU DE SUSCRIPCIÓ

Fora de Barcelona, cada trimestre Espanya, 3 pessetas.
Cuba, Puerto Rico y Extranjer, 5

Gira full, curios lector—y veurás aquesta Guia,—que avuy es de gran valor.

CRONICA

Quins temps aquells en que 'ls reys se presentaven á las ciutats casi sense previ avís, y aquestas com per art d' encantament esclatavan d' alegria y entussiasme! ¡Quins temps tan diferents dels actuals!

Llavoras no era menester que las autoritats se desvisquessin combinant festas y contractant personal á tall d' empressaris de teatros, sempre ab la por de que la cosa 'ls hi surti una mica desigual y de que l' éxit deixi molt que desitjar: el poble, actor y espectador á la vegada de la gaubansa, 'ls ho donava tot fet, porque 'l poble, quan las cosas marxan á gust seu es un gran improvisador, y en pochos días, devegadas en pocas horas, logra realisar lo que no 's podria, no haventhi aqueixa expontaneitat, ab molt temps de antelació.

Avuy no 's troba en aqueixa disposició d' esperit, y fins crech que cada día que passa se 'n allunya.

O sino diguin porque l' anunci del viatge regi donat desde fa tant temps, remenat de continuo pels que tenen interés en que la cosa surti bé, á la inmensa majoria del poble barceloní no li produheix fret ni calor, y en lloch de despertar corrents de franca alegría engendra núvols de preocupació cada día més espessos, á cada instant més negres.

Casi he arribat á creure que alguns dels que l'

han iniciat, si 'ls hi estés bé y poguessin ferho, tra ballarían pera que no tingués efecte.

L' opinió en els nostres temps de difusió de ideas y de llibertat de crítica, vé á ser com una especie de piano que té moltes teclas. Se necessita que l' instrument estigui molt afinat porque s' hi pugui tocar alguna pessa.

En son aspecte exterior tots els pianos son iguals, y per aquest motiu no té res d' extrany que 's prengué el piano barceloní com estant en las mateixas condicions que 'ls de algunas altrás ciutats d' Espanya que han servit en análogas circunstancias.

—Está en regla y sonará bé!—deyan els concertistas confiats.

Y no 's cuydavan d' examinarlo per dintre, corda per corda, martellet per martellet.

Ara tenen el compromís á sobre, posan els dits sobre las teclas y la major part no sonan, y de las que responen á la pressió son en gran número, pera no dir totas, las qu' están terriblement desafinadas.

*
*

Las octavas que comprenen els sentiments populars están mudas, completament mudas. Jo fins m' arribo á figurar que totas las cordas s' han romput, que tots els martellets s' han sortit de quici.

Parleu ab l' element proletari, ab l' obrer, ab el dependent, ab l' empleat de curt sou, ab el propietari, l' industrial y l' comerciant de reduhits cabals, y tots á una 'us expressarán el mateix disgust. Se queixan de que se 'ls ha expoliat miserablement, de

GUIA DEL FORASTRE

El Foraster comensará per quedar encantat al visitar els centres intelctuals, com per exemple l' Ateneo.

que sobre d'ells pesa la carga feixuga dels tributs més onerosos, de que 'ls cambis, causa de la carestia dels comestibles, no 'ls deixan menjar, de que la crisi de treball cada dia més accentuada, entenebrint tots els horisons a la esperança, els infundeix una creixent desesperació.

Aneu a parlar de festes y alegrías a n'aquestas classes que constitueixen més de las tres quartas parts de la població barcelonina, ó com si diguessim més de las tres quartas parts de las teclas del piano. Exigir d'ellas que sonin bé y acordadament fora més que una pretensió insensata, un verdader sarcasme.

En aquestas classes se recluta 'l contingent dels partits polítichs militants, de las agrupacions que sustentan sentiments, ideas, orientacions, en sa major part disconformes ab el present estat de cosas.

¿Com volen—per exemple—que responguin els republicans?

S'ha invocat ab ells els devers de la cortesia y del respecte: podrán cumplirlos sempre que a la seva vegada siguin respectats, sempre que no se 'ls provoqui; pero may, en cap cas, fins al extrém de que la cortesia y 'l respecte, 's puguin confondre ab 'l humiliació y 'l servilisme.

¿Com pretenen que responguin els carlistas?

Entossudits en las sevas derias dinásticas, y per més que hi haja qui procuri afalagarlos satisfent sas tendencias clericals, els més d'ells, els enemichs de pasteieigs, els convenuts, respondrán a una:

—¿Qu' es lo que volen de nosaltres? ¿Que no ho aben que no som de aqueixa parroquia?

De monárquichs afiliats als partits turnants n' hi ha ben poch a Barcelona. Estats majors sense soldats, pero aixó sí inválits, molts inválits, restos caduchs del caciquisme, en altres temps tan poderós, y que avuy están esperant per' acabar de desaparèixer l'esbranzida d'una misericordiosa esombra.

Els que sigueren cap-pares de las duas collas, que durant tants anys se passaren tranquilament el mànech de la paella, 's queixan de que 'n Maura ni tant sols els hi haja donat la pueril satisfacció de consultarlos. En tan poch els té y 'ls considera.

¿Pero quins elements li podían proporcionar, sí al cap-de-vall mes que de ausili li servian de destorp?

Y li servian de destorp perquè en Maura 's refiava principalment dels regionalistas.

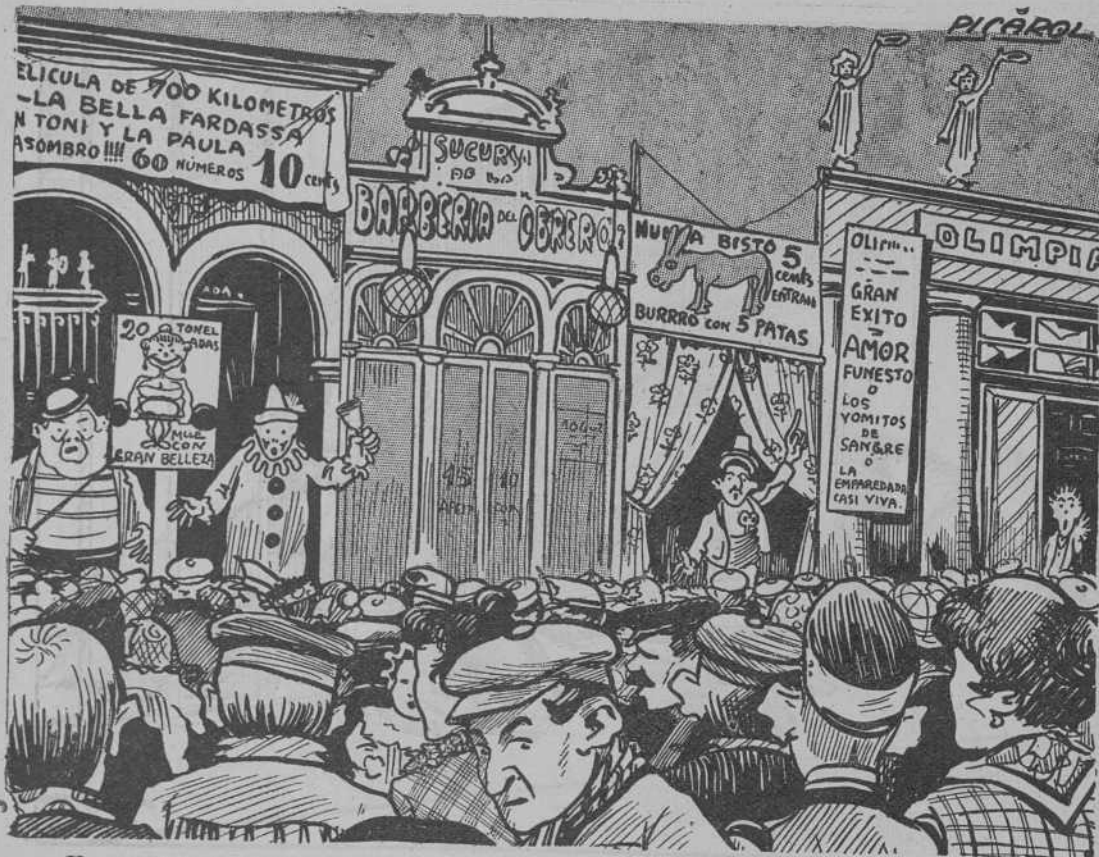
Ab aquesta octava del piano sí que hi contava. Hi havia hagut tractes y contractes, ofertas y compromisos. Se parlava de concessions de certa indole que havian de favorir determinats interessos, principalment de carácter particular. Se deya de molts peixos grossos que ja havian ensumat l'esqué, disposats a tragarse'l.

En Maura reventava de satisfacció, paladejant anticipadament la fruició de un éxit inmens.

—L'octava regionalista, per fi, tocará la *Marxa real!*

Y sembla que s'ha equivocat. O l'octava regionalista sonará a desconcert y a galimatias, ó no tocará mes que *Els Segadors!*

A BARCELONA

Y apamada la cultura de las classes directoras, no s' extranyará gens al veure la de las classes dirigidas.

Els intransigents s'han sobreposat als golafres. Han predominat els temperaments de la dignitat ofesa, dels qu' en diverses ocasions s'han dirigit als poders reals y han sigut escoltats, sense ser atesos. Si algun dels pidolaires se separa de aquest camí, ho farà pel seu compte y baix la seva responsabilitat. Si fossin molts els que ho realisessin, surgiria un cisma que acabaria per desbaratar las filas segadoras. Els bons cops de fals se 'ls donarian ells ab ells els companys de causa.

***
 ¿Quinas teclas hábils quedan, donchs, en el piano? Unicament las que corresponen á certs clericals que aspiran á espigolar en els camps del poder civil y las que aspectan á uns quants magnats que s'han enriquit ab la miseria del poble á la sombra de la restauració... ¡Teclas simpáticas, simpatiquíssimas pera la inmensa majoría del poble de Barcelona!

Quedan també las de certs gomosos, cultivadors del sport y de las funcions de gala. Aquests se proposan lluhirse. Son els successors setmesóns de aquells conservadors de talla, de talent y d'energia, qu' en altres temps y en análogas circunstancias sabían ferse dir:—Sí, senyors.

Se comprén que las autoritats suhin de angunia. Per moments se 'ls va enrarint l'ayre respirable.

El patillut arcalde ni ha intentat sisquera solicitar del Ajuntament un crédit, en la plena seguretat de obtenir un desaire. Se diu que á las nits somía ab el Palau real, ab las obras que va manarhi fer y que hagué de suspendre, ab el desballestament y 'l des-

ordre introduhits en una bona part dels Museos municipals. Veu un aixám de industrials presentantli 'ls comptes. ¿Quí 'ls pagarà? Y 's desperta horripilat, ab las patillas enganxadas á las galdas, per efecte dels suhors frets que l'acometen.

Mes tranquil el president de la Diputació ha lograt ficar má á las caixas que no bastan á satisfacer algunas de las necessitats mes apremiants de la beneficencia y l'ensenyansa. En aquella corporació encare hi ha dinástichs. Y s'han disposat algunas festas costosas, que podrán efectuarse, mentres plouhen sobre aquella casa las protestas de la major part dels pobles de la provincia sumits en la miseria. ¡Galdosa manera de divertirsel! Y tot pera poder hostatjar á n' en Maura en el Palau de Sant Jordi; y tot pera poderli dir:

—No 's neguiteji D. Antoni: els vidres que 's trenquin ja están pagats.

Ponderacions oficials que no diuhen ni demostran res de lo que 's tindria interés de dir y demostrar. Els elements particulars, indiferents, retrets, recelosos. Els adornos del carrer de Fernando que 's confeccionaren per unas festas populars, no sortiran del magatzém... Y aixís tot lo altre.

He sentit contar que á un ricatxo que té un magnífich menjador li demanaren els mobles del mateix pera guarnir el menjador regi, y 's diu que va negarse á deixarlos. Y fins s'assegura que va afegir:

—Si 'l rey vol venir á esmorzar algun día á casa, tindré molt gust en obsequiarlo. Pero 'ls mobles no 'ls trech.

***
 GUIA DEL FORASTER

El Foraster podrá observar que á Barcelona tenim á las fieras perfectament allotjadas.

En aquestes altures ens trobem en vigílies del
aconteixement.

¡Quins temps aquells que mencionava al principi,
y quins temps els actuals!...

Apart de la influència dels temps, en Maura té bo-
na part de culpa de lo que succeeix. Aixís a lo me-
nos ho asseguran els polítichs. Afortunadament, en
sa qualitat de acompanyant de la real persona, desde
Catalunya se'n anirà a Mallorca. A la seva terra.
Que s'hi quedi... S'ha acabat la sobressada.

P. DEL O.

ENGRUNAS

I

Ja ha arribat el bon temps. La primavera
ha esclatat ufanosa y riellera
al cant del rossinyol,
en un matí en que tot respira vida,
en que tot á gosar del mon convida,
al raig daurat de sol.

Anem per eixas planas tot bellesa,
hont no hi manca entre mitj de sa grandesa
d'amor el cant etern...

Anembi... ¿per qué no ma dolsa aymía?
¡No hi fa res que desfassi s' armonía
una nota d'hivern.

II

Ab lo colze apoyat á la finestra
disfruto de la nit.
A dalt un tros de cel sembrat d'estrelles,
á baix las flors dormint.

Fantasiant en cosas mil diversas
contemplo l' infinit,
en tant que 'ls inquietats punts sa llum m' envían
y las flors son respir.

Lentament, lentament, passen las horas
y al dar l' «adeu» la nit
á un temps que 'ls blancs estels van apagantse,
las flors se van obrint.

Ja apunta 'l sol y tanco la finestra
y caich damunt del llit...
envejant las estrelles que s' apagan,
compadeixent las flors que 's van obrint.

III

Caminant un cap-vespre á la ventura,
fatigat l' esperit,
y aborrrert d' aborrrirme, vaig trobar-me
davant dels tristos murs del cementer.

Vaig duptar un moment. Casi á la posta
el darrer raig de sol; entrava 'l gris;
y avans de qu' apuntés al lluny la fosca
vaig desfer mon camí.

¡Ay, cuántas voltas en l' ingrata vida
y en sa lluyta vensut m' he arrepentit,
de no haver traspasat aquell cap-vespre
els murs del cementiri!

A, JULIÀ PONS

EL CIRI PEL MONUMENT

Lloch de la escena: sagristía de qualsevol iglesia
de Barcelona.

A BARCELONA

Y en compensació reparará que als pobres ja no 'ls hi tenim tant

Personatges: Una criada, castellana, y un sagristá, de la terra.

CRIADA (*apareixent ab un ciri guarnit y colcat en un candelerero de vidre barato:*)—Alabado sea Dios... ¿No hay nadie por aquí?

SAGRISTÁ:—¿Y jo, que no soch ningú?

CRIADA:—No le había visto. Cómo está esto tan oscuro... ¿Por qué no encienden luz?

SAGRISTÁ:—Per lo qu' hem de fer ja 'ns hi veyém. ¿Qué porta de bó?

CRIADA:—Mi señorita desea que pongan este cirio en el monumento.

SAGRISTÁ:—Si que se 'n ha recordat tart la seva senyoreta...

CRIADA (*ab molta naturalitat:*)—¿Tarde? Aún no ha dado la una.

SAGRISTÁ (*amoscat:*)—Vull dir que avuy ja es l' últim día que 'ls preném. ¿Quí l' ha arreglat ab aquesta poca trassa?

CRIADA:—¿Qué no está bien? Pues á mí me parece muy majo.

SAGRISTÁ (*ab certa ironía:*)—Bé, de majo potser sí que n' es. Sembla una banderilla de adorno. ¡Repareu quíns farbaláns me li han posat!... Y aquestas cintas d' aquí, mestressa, son més propias d' unas castanyolas que no pas d' un ciri.

CRIADA:—Bien, déjese V. de cosas. Dice la señorita que guarde lo que quede, que yo lo vendré á recoger.

SAGRISTÁ:—Cuydado! Tingui compte cóm el fa anar, que si 'l trenca no li acepto.

CRIADA:—¿No los toman rotos? ¿Por qué?

SAGRISTÁ:—¿Qué vol que li diguil... Perque aquí no estém per ciris trencats. Escolti, ¿ja es cera pura?

CRIADA:—Claro que sí.

SAGRISTÁ:—¡Claro! Aviat ho diu vosté... ¿Qué no podría ser cera falsificada?

CRIADA:—¡Cómo! ¿Esto también se falsifica?

SAGRISTÁ:—¡Vaya una pregunta! ¿Qué no sab que avuy á Barcelona 's falsifica tot? ¡Y quíns uns els cerers en qüestió d' encerar!

CRIADA:—¿Le parece si quedará mucho?

SAGRISTÁ:—Aixó, segóns. Si crema molt, no 'n quedará gayre y si no crema gayre... 'n quedará molt.

CRIADA:—Eso ya me lo figuro. Y hasta creo que si no se enciende quedará todo.

SAGRISTÁ:—¿Sab que vosté deu ser parenta de 'n Pero-Grullo?

CRIADA (*ab verdadera ingenuitat:*)—¿Grullo?... No le conozco.

SAGRISTÁ:—No vol dir res aixó. Devegadas tenim parents que no 'ls hem vist may.

CRIADA:—Oiga usted. Dicen que el cabo sirve para muchas cosas.

SAGRISTÁ:—¿De quín cabo 'm parla ara?... ¿Que vol dir el seu promés?

CRIADA:—Hablo del cabo del cirio, del pedazo que queda.

SAGRISTÁ:—¡Ah, sí, senyora! Moltas ne té de virtuts. Es un gran preservatiu contra las tempestats. Per exemple: en una casa ahont encenguin un ciri del monument no hi pot caure cap llamp.

GUIA DEL FORASTER

Notará també que á las *celebritats* no consagradas encare per l' Historia, se 'ls hi aixecan monuments en els llocs mes céntrichs y lluhits.

CRIDA:—Pues ya es raro que haya por ahí tantas casas con pararrayos.

SAGRISTÁ:—No 'n fassi cas. Son casas de gent que de segur no tenen cap cul de ciri.

CRIDA:—¿Cómo se explica pues que á veces caygan rayos en las iglesias?

SAGRISTÁ:—Son casualitats. Llamps mal dirigits, que s' equivocan de puesto y cauen en el temple en lloch de caure á casa d' un heretge.

CRIDA:—¡Yal! Usted sí que está mal dirigido y con sus historias trata de tomarme el pelo.

SAGRISTÁ:—¡Jo me 'n guardaré proul... Tot lo que li conto es la pura veritat. Pregúntiho á qualsevol persona de coneixements y de segur que li dirá lo mateix: «Per lliurarse de las tempestats, res com els culs de ciri.» ¿Per qué 's pensa que 'ls portaria la gent, si no fos per aixó?

CRIDA:—¿Les traen muchos?

SAGRISTÁ:—Una barbaritat. Vingui demá á l' hora en que 'l monument está encés, y veurá quin goig fá. Y aixó que 'ls ciris que no creman bé, no 'ls hi posém.

CRIDA:—¿Y eso? ¿Por qué?

SAGRISTÁ:—Es costúm. Aquí no hi ha més cera que la que crema.

CRIDA:—En fin, tome V. Hágase cargo de éste y no se olvide de ponerlo en sitio que se vea bien.

SAGRISTÁ:—En quant aixó, estigui tranquila. Encare que 'l possessim al últim lloch se veuria més que cap. ¿No comprén vosté que aquestas cintas y aquestas penjarellas han de cridar desseguida l'

atenció dels devots? M' atreveixo á assegurarli que será 'l ciri de la temporada.

CRIDA:—Pues abur.

SAGRISTÁ:—Esperis, que li donaré la llauna de garantia.

CRIDA:—¿Qué dice V.?

SAGRISTÁ:—Que si s' espera usted, li daré la lata.

CRIDA (*rihent y anantsen:*)—¡Vaya V. con Dios, guasón!... Bastante lata tengo ya con la que me ha dadol!...

A. MARCH.

BONIQUESA... DE PERDIGONS

Sr. Majordom del Real Palacio.

Molt Sr. meu: Si sapigués cóm s' ha de fer pera escriure al rey, á ell me dirigiria; pero, desconeixedor d' aquesta mena de fórmulas y tement *meterla*, li escrich á vosté, esperant que un moment que tingui, parlará ab don Alfonso y li trasmeterá lo que en aquesta li explico.

Sabrá, estimat senyor, que desde qu' es oficial que 'l rey ve á Barcelona, al arcalde primer li ha entrat tal frenesí, que no se 'l pot tenir pel cap ni pels peus. D' aquella boca no surten més que ordres y disposicions pera que la ciutat se presenti ben neta y pulida. A cada punt se 'l sent cridar:

—Que s' apissoni 'l passeig de Gracia!... Que s' arregli immediatament l' entarugat del plá de Pala-

A BARCELONA

Y que á las glorias indiscutibles que mes han enaltit á la patria, se las olvida en qualsevol recó del Parch.

ciol.. Que s' empedri á corre-cuyta 'l carrer de Fernando!.. Que s' espolsi aixó!.. Que s' estrenyini alló!.. Que s' escombri alló altre!..

Y ¿sab per qué ho fa aixó l' arcalde, senyor Majordom? Perque quan el rey sigui á Barcelona y recorri 'l passeig de Gracia, y passi pel carrer de Fernando y atravesi 'l plá de Palacio, al veure decents y endressats aquells llochs, se figuri que tot lo d' aquí es aixís y se 'n vaji ab la creencia de que la capital de Catalunya es una ciutat decenta y endressada.

Y res més lluny de la veritat, respectable senyor. Barcelona, entregada anys há á una récula d' arcaldes, si l' un inepte l' altre més, es un dipòsit permanent de porqueria. Imitant á certas donas que al rentarse la cara s' olvidan del coll, del clatell y de las orellas, l' autoritat municipal de Barcelona únicament s' ocupa dels punts céntrichs y deixa 'ls demás en el major abandono. Carrers hi ha en la nostra ciutat que jamay han vist l' escombria de la llimpiesa pública y pels quals nó es possible passarhi sense arremangarse 'ls pantalons... y sense agafar una malaltia.

¡Qué més! Aquest mateix plá de Palacio, que ara á tota pressa s' arregla; aquest passeig de l' Aduana, aquest passeig de Colón, ¡els hagués vosté vistos quinze días enrera, quan encare no se sabia de cert si 'l rey venia ó no!... L' ánima li hauria caygut als peus al contemplar aquell lamentable quadro de destrució y de miseria.

Vol dir aixó, digníssim senyor Majordom, que lo que fa actualment l' arcalde primer de Barcelona

equivál á preparar un cartutxo de perdigons pera entregarlo al rey á la seva arribada y poderli dir:

—¡Eh! ¿Que li sembla? ¡Miri qué bonica y curiosa tinch la ciutat!..

Boniquesa de camama, embastada ab quatre salts, pera cubrir l' expedient y enganyar al rey, fentli veure lo que no hi ha y amagantli ab cálculo deliberat la realitat de las cosas.

Perque lo més divertit d' aquesta comedia es que l' arcalde, tot aixó no ho fa mogut pel seu zel monárquich, ni sisquera pel desitj de fer quedar bé á Barcelona. El seu objectiu es ben diferent, y encare qu' ell procura mantenirlo secret, pel carrer hasta 'ls xicots ho cantan.

¡Pobre Boladeras,
l' han ben albardat!
¡Mireu cóm s' afanya
per pescá un comtat!..

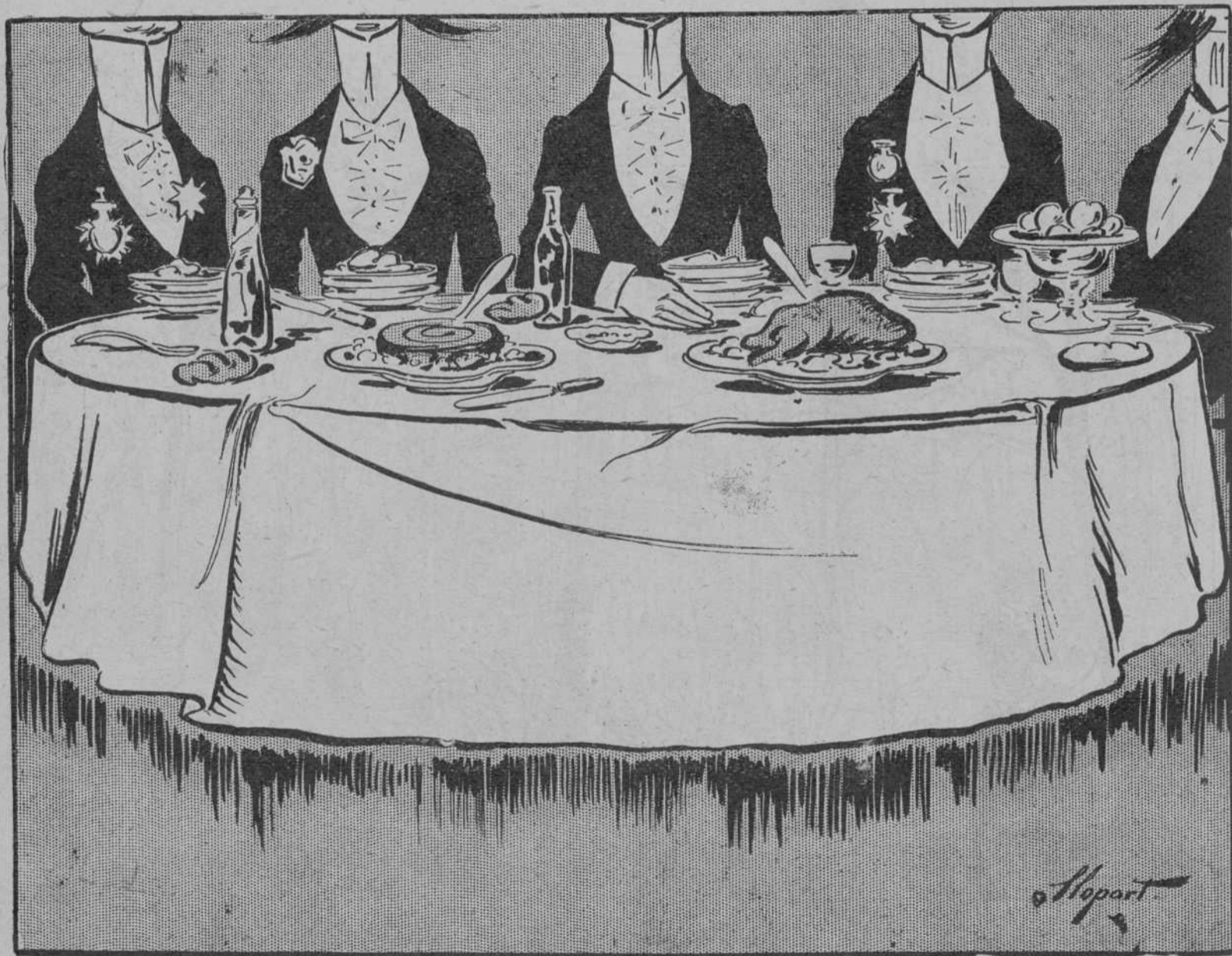
Cregui, senyor Majordom, que per nosaltres ja poden donarli tots els comtats que vulgui, sobre tot si al nombrarlo comte 'l treuhen de l' arcaldia.

Pero consti ara y sempre que don Guillém els ensarrona y que aquesta ciutat, al dir d' ell tan neta y bonica, es en realitat una de las més brutas del món.

Y no cansando más, es de vosté atent y S. S.

MATÍAS BONAFÉ

GUIA DEL FORASTER

El Foraster, segurament menjará molt bé y en taula espléndida.

SERMONS DE QUARESMA

Las Obras de Misericordia

VII.—*Pregar pels vius
y pels morts.*

¡Qui ho havia de dir!
Tan llarga, la Quaresma,
ja hem arribat al fi.

¡Extranyesas del món!
¡Misèrias de la vida
qu' hem de pendre com son!

Per gràcia celestial,
dels sermons de *Las Obras*
som al fi del final.

Creients, no us feu els sorts;
cumpliu l' obra darrera:
Pregueu pels vius y els morts.

Sigueu ben compassius;
de genollons postreuvos,
pregueu á Deu pels vius.

Pels vius ¿ho enteneu bé?
Aquells que no son tontos,
per més que 'l saben fé.

Els vius plens de *vivor*
com el gran Boladeres,
nostre arcalde major.

Aquest tipo *real*
qu' es la *vivesa-essencia*
del monarquisme actual.

Pels vius botiguerots
qu' ensarronant al públich
van omplint els mitjots.

Gent de cap clá y cor net,
Barnums d' estar per casa
que 's fincan al Putxet.

Pregueu també pels morts,
pels morts del cementiri,
pels órfens de recorts.

Pels que han mort moralment
com en Siscar y en Maura
y altra mena de gent.

Pregám pels desdixats
que no 's moren ni viuhen
com son els explotats

pels cansats de sofrir
pels que no poden viure
y ni menos morir.

Pels mitj-morts de la fam,
per tots els infelissos
pregám á Deu, *pregám*.

Y ara... Pásainho bé,
que la cosa va llarga

A BARCELONA

Pero recorrent els mercats, comprendrá que no tots els barcelonins menjan com ell.

y escursarla convé.
Un servidor se 'n va
á escriure una novela
per un concurs que 's fa.
Avençats editors
donan quatre pessetas
als tres autors millors.

Y com que, ja veuréu,
corre ara tanta gana
per aquests mons de Deu,
que no sería extrany
hi hagués la gran batussa
per conquerí un tal guany.

Jo m' hi vull mirar bé.
No es cas que 'l primer premi
se l' emportés l' Ollé.

FRA NOI

PRINCIPAL

El dissapte debutará la companyia de la Tubau, que
conta ab algunas obras novas, entre ellas *La suerte* de la
Pardo Bazán y *No fumadores* de Benavente. Las demás
son arreglos y traduccions del teatro extranger.

A veure si 'l vell teatro, ab el toch de aleluya resu-
cita!

LICEO

Demá, segons resan els cartells, inauguració de la
temporada primavera, ab l' ópera *Louise* de Charpen-
tier, que havía quedat en l' ayre en la temporada de
hivern.

Aquesta producció, estrenada á París, ahont continua
representantse ab éxit, ha despertat un gran interés en-
tre 'ls filarmónichs. Tenfm noticia de que será posada
ab gran espléndidés y propietat.

L' empresari Sr. Bernis ha conseguit la contracta del
famos tenor Caruso, qu' es avuy un dels mes considerats
en l' escena lírica.

Segons diuen, cantarà *Aida* y *Rigoletto*, y á cambi de
las sevas notas se 'n emportará de Barcelona alguns mi-
llers de franchs.

TÍVOLI

Deyan que *Los Pilletes* se 'n havían de anar á Améri-
ca; pero per lo vist han trobat l' América á Barcelona, y
aquí 's quedan algun temps mes... mentres en aquest
teatro 's preparan novas obras d' espectacle.

NOVEDATS

Salvini ens ha deixat, sense trobar en las altas classes
de la societat barcelonina, aquella correspondencia de
interés y atenció á qu' es acreedor un artista del seu mé-
rit y del seu talent.

¡Qué s' hi farà!... Els diners que 's llensan en bagate-
las y tonterías, s' escatiman quan se tracta de las fru-
iccions de un art superior. En aquest concepte Barcelona
camina cul-arreras. Tant com més creix y 's desarrolla,
major indiferencia mostra per l' art superior.

Día ha de venir, y aquest no está lluny, en que 's nega-
rá á posar els peus aquí tota celebritat que s' estimi.
Llavoras haurém arribat á *europaisarnos!*

GUIA DEL FORASTER

Si s' arriba á las caixas de préstamos, se fará cárrech de lo molt concorregudas qu' están á tolas horas.

Crech qu' en la desastrosa campanya del gran actor clàssich hi haurá influhit l' haver vingut á visitarnos durant la temporada de Quaresma. Aixó més hem de afegir en el càrrech de la ciutat. No li basta ab ser beocia, que además ha de ser hipocritona. En concepte de moltas senyoras de la *bona* (?) societat se considera com un pecat el concorre al teatro durant las set senmanas penitencials. ¡Que dirfan el Pare Tal ó Qual, si s' enteravan de que 's barrejava Shakespeare, Sófocles, Alfieri ó Goldoni, ab qualsevol macarrónich exercici espiritual!...

No per aixó 'l gran actor ha deixat de treballar á plena consciencia.

En las últimas funcions ha posat en escena, obras variadas, com *La morte civile* de Giacometti, *Oreste* d' Alfieri, *Pamela nubile* de Goldoni y *Kean* de Dumas. Ab *La morte civile* va despedirse diumenje.

En totas ellas feu gala del seu art noble, depurat, plé de refinaments, supeditat á una escola, pero rich incomparablement en matisos y primors, gracias al talent del artista y á las extraordinarias facultats de que disposa. La plástica del seu rostre, obedient á l' expressió de tots els efectes y passions, la seva figura arrogant que tant se presta á la *pose* artística presentada sempre sense rebucaments y la seva veu extensa y ben timbrada, que li permet donar un gran valor á la dicció, fan de 'n Salvini un artista únich dintre del seu género.

Nosaltres guardarem d' ell un recort inextingible.

Els que s' han negat obstinadament á anarlo á veure, ne guardarán un remordiment... sempre que siguin capassos de sentirlo; en tant no tinguin embotada la consciencia. En aquest cas, pitjor per ells!...

CATALUNYA

La perla negra estrenada ab gran éxit á Madrid s' ha hagut de contentar á Barcelona ab alguna cosa menos.

A BARCELONA

Y al visitar la caixa municipal, veura la *soletat* que l' acompanya per fora... y per dintre.

¿Deficiencias de l' obra? ¿Deficiencias de la interpretació? Una mica de cada cosa.

Fiacro Iraizoz ha basat tota l' acció en una serie d' equivocacions y *quid pro quos*, que ja están manats retirar per vells y gastats. Veritat es que s' ha desquitat escrivint un diálech en versos garbosos y correctes; pero aixó no basta pera afiansar un éxit.

Menos acertat encare 'l mestre Torregrossa, ab la seva música empedrada de reminiscencias.

En l' execució 's distingiren la Srta. Membrives y 'l Sr. Cerbón.

El públich bastant fret.

Per demá dissapte s' anuncia 'l debut de una orquesta infantil, que segons noticias, ha cridat molt l' atenció per tot arreu ahont s' ha presentat, contants'hi algunas ciutats importants d' Europa.

Veurém si també aquí podrém dir que 'l porvenir es dels noys.

N. N. N.

Varias opinions sobre la Quaresma

He notat ab la Quaresma una cosa molt bonica; que 'ls que mes le recomanan... son quins menos la practican.

[(Una majordona).]

Jo no trobo la Quaresma llarga, que la trobo curta. ¿Perqué? Molt senzillament:

¡perque vench molt pocas butllas!
(Un rector).

Si durés mes la Quaresma,
fora una cosa divina.
¿Que 's creuhen qu' es poch bonich,
vendre á pela, la sardina?

(Un peixater).

No m' agrada la Quaresma
perque la trobo molt llarga.
Si durés tan sols un día...
y la Pasqua set senmanas...!

(Una carnícera).

No 'm fa res que la Quaresma
sigui mes ó menos llarga,
mentres venguin llagostins,
raps y llussos á la plassa,
y no 'm faltin per la compra,
quatre naps á la butxaca.

(La cuinera d' una familia rica... pero beata).

Jo... ni ho sé quan es Quaresma;
puig ja fa molt temps que á casa,
per menjar tall... ens partim
entre cinch, ¡mitja arengada!

(Una mare de familia pobra pero honrada).

Fa vint anys que tinch el títul,
y com que 'l govern no 'm paga...
¡considerin si per mí
la Quaresma será llarga!

(Un mestre de estudi).

Quan tenfa 'l marit viu
may la Quaresma observava.
Ara la observo per forsa...
¡fins que torni á ser casada.

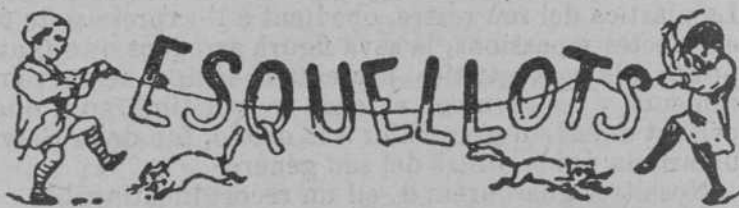
(Una viuda que vol reincidir).

A mí aixó de la Quaresma
no 'm fa res. Soch vellarcassa;
soch lletja... y á n' al dejuni
ja hi estich acostumada.

(Una solterona que passa de jamona).

Caballers: jo perdo l' esma
ab aixó de la Quaresma.
No hi ha res que 'm fassi torce
quan dich que 'l mon es injust.
Si 'ls uns dejunan per gust;
diguin vostés: ¿troban just,
que altres dejunin per forsa?

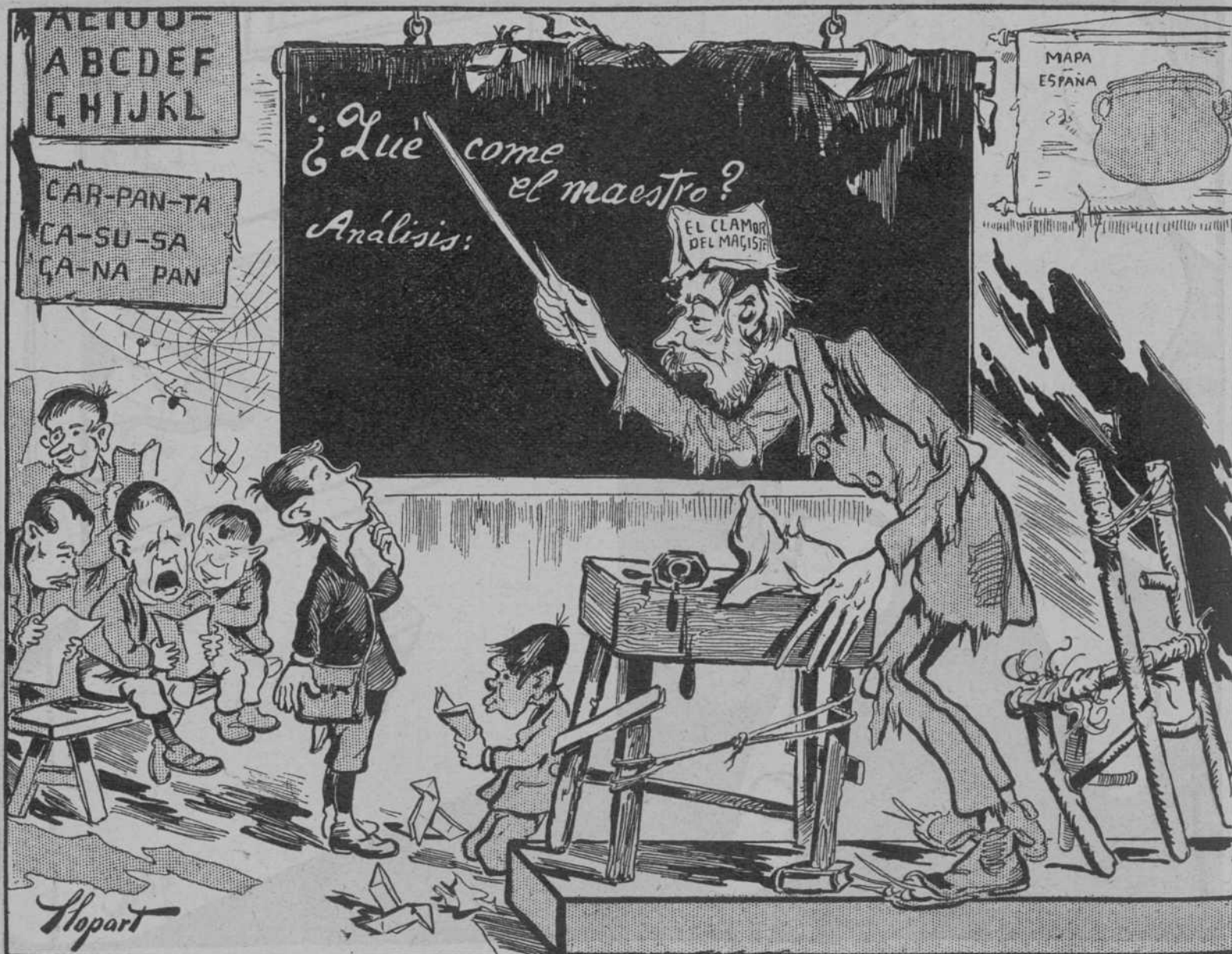
LLUIS G. SALVADOR

Pera fer essencias se necessitan flors, moltas
flors, y aparatos apropiats pera destil-larlas, y bona
má per efectuar l' operació.

Aixís mateix pera crear alegría, satisfacció, entusiasme
ab motiu de un viatge regi, 's necessita esperit
monárquich.

GUIA DEL FORASTER

Las escuelas públicas las trobará potser massa modestas.

Y aquest no hi es á Barcelona.

Els nostres perfumistas no las tenen ni las troban en lloch las flors que brotan en el cor del poble, baix l' influencia de una primavera propicia. S' haurán de contentar destilant flors de drap.

Calculin ab aixó quina será l' essencia que obtindrán.

Se parlava de que una de las visitas que faria l' rey durant la seva estancia á Barcelona, fora al cementiri de Montjuich, al objecte de colocar una corona sobre l' sepulcre de Verdaguer.

De aixó 's parlava en un principi; pero tot de un plegat s' ha desistit, ó á lo menos ja fá dias que no se 'n diu res.

Naturalment: si s' hagués realisat aquest acte, ¿quina cara hi hauria fet el marqués de las Cinquillas?

Ab l' anunci de la visita regia han coincidit els propósitos del arcalde de millorar el pis de alguns dels principals carrers de Barcelona pels quals ha de passar la regia comitiva.

El de Fernando es un d' ells; el Passeig de Colón y de la Aduana uns altres.

Se vol fer la cosa á tota pressa, treballant de nit, y sense reparar en gastos. Si no 's pot realisar un' obra definitiva, s' efectuará provisionalment.

Tot per evitar que la real persona tingui que sufrir la molestia dels sotrachs.

Ja 's coneix que l' Sr. Boladeres es un arcalde de R. O.

Aquests sotrachs molestosos els va sufrint fá temps el poble barceloní en massa, sense que may arribés l' hora de fer unas milloras tan necessarias.

Basta la visita del rey, perque 's precindeixi de tot, fins dels requisits de la subasta y demés que la ley imposa pera efectuar la recomposició.

Aixó vol dir que á n' el Sr. Boladeres li mereix més consideració la real persona, que no 'l poble barceloní que te la desgracia de ser *desadministrat* per ell.

Ho tindrém en compte.

Al any 60, quan va arribar á Barcelona, procedent de Palma de Mallorca, l' avia del rey actual, D.ª Isabel II, tenia un nyanyo á la cara, á conseqüencia de un accident que havia ocorregut á bordo.

Un regidor, al enterarse de lo ocorregut, va dirli ab molta prossopopeya:

—Paciencia, Señora, que más podía ser!

***

Aquesta frase es probable que trobi un eco en la próxima visita.

Es un fet que Barcelona no 's vestirà de gala, ni donará eixida á las expansions del entusiasme.

Es un fet que las festas realisadas per l' element oficial serán migradas y deslluhidas.

¡A veure, donchs, qui será l' cortesá que reproduheixi la famosa frase, dihent:

—Paciencia, Señor, que más hubiera podido ser!

Felicitem al Eminentíssim per la felís celebració de las sevas bodas de plata.

A BARCELONA

En cambi, las particulars l' admirarán per la seva suntuositat.

No tots els casats poden sumar vinticinch anys de pau y tranquil·litat, de felicitat y de ditxa ab la seva consort. No tots poden celebrarlas aqueixas bodas de plata, ab l'esperansa de arribar vinticinch anys després, á la celebració de las bodas d'or.

No tots els que las celebran reben com l'Eminentíssim un tan bell esplet d'obsequis y regalos, tan interessants com variats, tan variats com conmodors.

Un d'ells, sobre tot: el que va ferli no sé quina associació de catòlics, consistent en un barret y en unas sabatas ab civellas d'or. Un regalo de cap á peus.

Sobre las bodas de plata del Eminentíssim, vaig recullir de boca de un bromista la següent consideració:

—Avuy el Cardenal Cassanyas dormirà ab mitra.

—¿Com s'entén?—li preguntaren.

—M'explicaré. Las bodas de plata de un prelat s'efectuan als vinticinch anys de haverse casat ab la mitra. Aixís ho diuen els catòlics. ¿Hi ha res més natural, qu' en una festa tan senyalada, un casat dormi ab la dona? Vegin, donchs, com el Cardenal, si ha de cumplir com deu, avuy dormirà ab mitra.

Un dels oradors que prengué part en el *meeting* de Novedats preconisant el servey militar exclussivament voluntari, formulá un argument que mereix ser conegut.

«El servey voluntari—va dir—treuria dels pobles als elements inútils qu' en els quartels trobarían camp apropósit pera las sevas aficions, y ab l'educació sortirían homes de profit qu' evitaría als Ajuntaments la manutenció de pinxos.»

¡Vels'hi aquí una idea ben original!

Renunciar á tenir un exércit nutrit ab elements sans vinguts de todas las classes socials sense distinció, es á dir, un exércit de ciutadans honrats, pera tenirne un altre reclutat principalment entre la *pinxeria*.

¡Quín honor per la patria!

La Renaixensa renuncia á publicarse diariament, á partir de avuy, primer d' abril.

Ella mateixa confessa noblement que ha tingut grans gastos, y que no pot continuar imposantse'ls sense l'esperansa de compensarlos ab els ingressos.

Sentim el contratemps del vell periódich, honrat y digne, que de la seva llarga historia n' haurá tret quan menos una amarga ensenyansa. La de qu' en las filas dels companys de causa menos prosperan els homes de sinceras conviccions, que 'ls trapellas y 'ls intrigants sense escrúpuls ni vergonya.

Li passa á *La Renaixensa* lo que á un pobre amich meu, que tenint una fortuneta va aficionarse á la Bolsa, y allí fent jugadas, de mica en mica, va deixarla tota.

A la Bolsa vaig trobarlo un día quan ja estava

GUIA DEL FORASTER

El Foraster tindrà ocasió d'observar el moviment que hi ha en els establiments fabrils, quan l'amo tanca per falta de feyna y despatxa als treballadors.

AVIS

Per excés d' original, suprimim en aquest número la acostumada plana d' anuncis.

completament arruïnat. Ja no jugava perquè no tenia ab que fer-ho; però 's distreya contemplant com jugavan els demés.

—Aquí a la Borsa ho he perdut tot—va dir-me—pero, noy, si sapiguessis l' experiència que he adquirit!...

La *Renaixensa* s' haurà de contentar ab l' experiència, que, segons els sabis, es la mare de la ciència.

La *Perdiu* del dissapte publicava 'ls planos del Hospital de Sant Pau combinat ab el de la Santa Creu, part laboriós de la gloria més legítima de la nostra terra.

Els hem examinat atentament y n' hem tret algunes deduccions que formularém un altre dia ab tota la detenció que mereix aquest important assumpto.

Avuy l' opinió està concentrada en altras qüestions, com per exemple, la del viatge regi. Quan haja passat aquest trínquil, tindrém el gust de acompanyarla al Hospital.

Lo que va fer en Boladeres acusant al diputat republicà Sr. Barbé, de haverli recomanat al pinxo Vicentet per entrar en el resguart de consums, sent aixís que li constava que 'l Sr. Barbé ho feu no en

nom propi, sino per recomenació de una tercera persona, francament, no té dibuix.

—¡Reñoy, reñoy!—deyan els qu' estavan en l' intrínquilis.—¡Quina manera de procedir més poch conforme ab els concells de la llealtat!

No obstant, se comprén fins á cert punt que 'l diputat per Vilanova li sigui soberanament antipático. ¡Se diu *Barbé!* ¿Y qué quedaria de D. Guillém si qualsevol dia un *barbé* li aixollava las patillas?

Cert metje, al visitar á un malalt de indigestió, li va receptar un purgant.

El pacient, qu' era un fart de primera forsa, al enterarse de lo que li receptava, li preguntá:

—Escolti, Sr. Doctor: ¿que no 'l podria pendre ab unas patatetas fregidas?

TRENCA-CAPS

XARADAS

I

(Fragment d' una tragedia sense títul).—Acte 'l que vulguin.—Escena id.—Lloch montanyench; al fons un precipici.—Un corriol atravessa l' escena.

A BARCELONA

Compendrá també que aquí no tot son Grans Vías, Ramblas de Catalunya y Passeigs de Gracia.

RICART, *després MILSA y EMILI.*

Ricart. Sí, sí, estich convenent, Milsa no m' ayma. Ahir á mitja nit vaig veure un home entrar en son palau. Era l' Emili, el duch de Mont Total. En la finestra de la cambra de Milsa llum vaig veure, poch després que l' Emili entrat havia. ¡Oh dona sens *segón*, falsa, perjura! Així mon amor burlas malehida? Ma *dos-primer-girat-versa* quan penso que ayma á un altre. ¡Oh Deu meu! Jo que per ella la vida hauria dat sens cap recansa! Jo que l' aymava com no hi ha cap home en tot lo mon que estimi ab mes follia! Adeu ilusions dolsas, esperansas que com fullas que 'l vent de tardó arrenca de mon *dos* heu fugit! (*Silenci. Plora*).

Eh, siguém homes perque 'l plorar *prima* en extrém ridícul. L' home que no *hu* cobart consol no busca. en queixas y sospirs que ofegan l' ánima: *invers-primer* venja; si, vull ferho, pro ab encarnissament, ab sanya, ab ira com fera del desert que 'ls fills l' hi roban. ¡Qué veig! Els ulls m' enganyan! Jo deliro!... No, *primer* realitat; ells dos s' apropan. Oh ditxa! Deu del cel gracias vos dono! (*S' amaga*). (*Milsa y Emili venen de brasset*).

Emili. ¿Estás cansada?

Milsa. Un xich.

E. Donchs assentemnos.

M. No cal, no ho estich molt.

E. Tot lo que vulguis farém.

M. Vull contemplá aquest panorama (*S' acosta á l' abim. Silenci*).

M' estimas forsa Emili?

E. Si t' estimo!...

Tant y tant que ni menys puch comparart'ho; mes un dupte...

M. En Ricart?

E. Sí.

M. Quina deria!

E. No l' estimas?

M. No. May l' hi he dut apreci; t' ho juro Emili.

E. Oh gracias!

R. (*Dona infame!*)

E. (*besantla*). Que soch felis!

R. (*Sortint irat los hi don' una empenta fentlos caure al abim*) Traydors! (*Milsa y Emili*

llensan un crit esgarrafós). Fruhiu, beseuvos

en el fons d' eixa tomba! La Natura

expléndida os la don'. Agraphits siauli.

Aus ferotjes vindrán á destrossarvos,

fent *quart-invers* ab vostres dos cadavres.

Mes que hi fa; jo també me *dos-tercera*

veyent ma ditxa eternament perduda!...

J. BOSCH Y ROMAGUERA

CONVERSA

—¿Sabs ahont aniré demá, Andreu?

—Si no m' ho dius, será difícil que ho endavini.

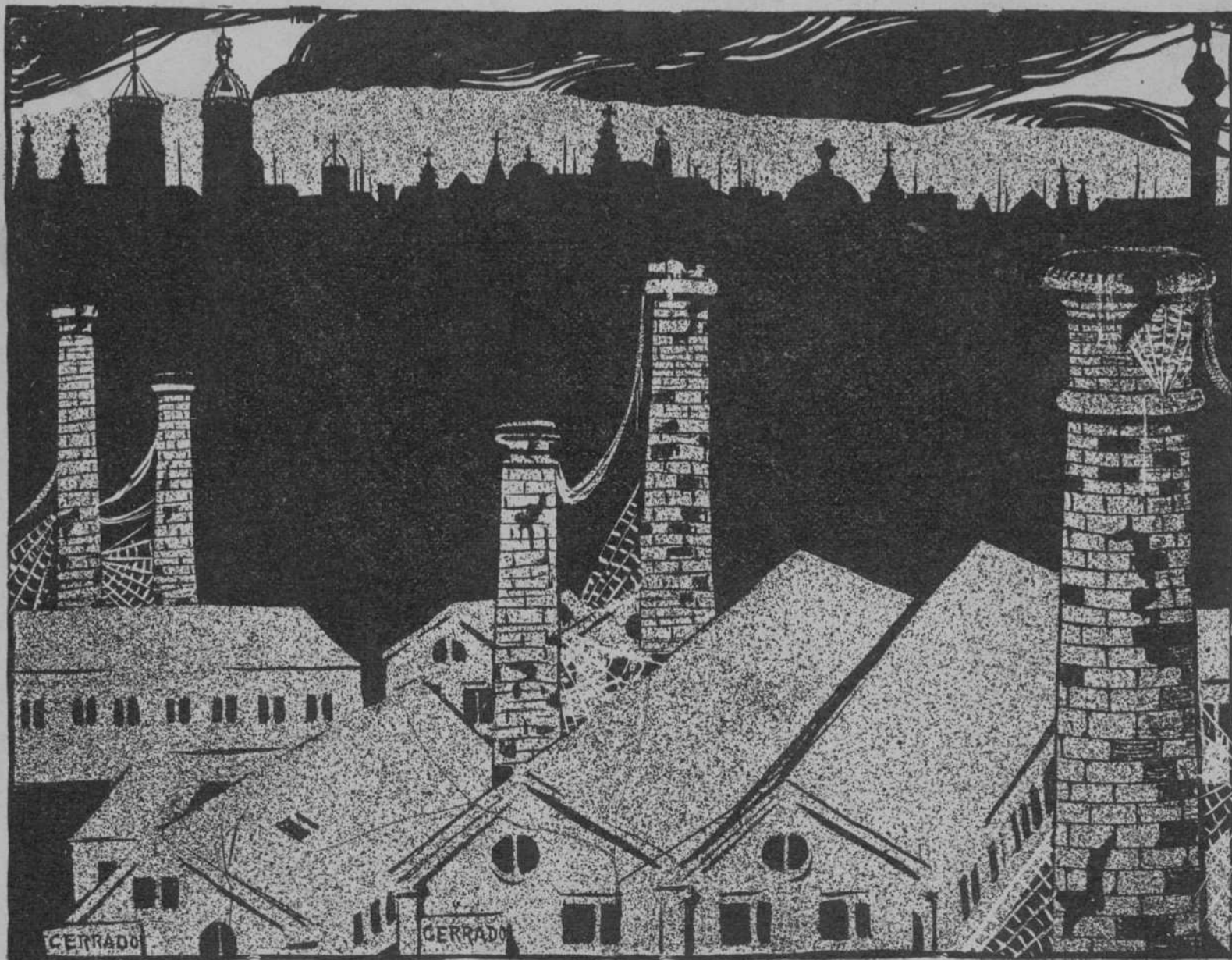
—Home, si ara mateix ho hem dit entre 'ls dos.

ENRICH DOMÉNECH

Antoni López, editor, Rambla del Mitj, 20

Imprempta LA CAMPANA y LA ESQUELLA, Olm, 8
Tinta Ch. Lorilleux y C.^a

GUIA DEL FORASTER

Y finalment, desde 'l cim del Tibidabo, el Foraster veurá panoramas magnífichs, que li donarán exacta idea de la prosperitat de la hermosa Barcelona.